

Lesbrief Stapelgoed: spel voor de bovenbouw po en onderbouw vo

Instructies voor de leerkracht

Inleiding

Welkom bij Stapelgoed! In dit spel gaan leerlingen met elkaar in gesprek over de vraag: Wanneer voel ik mij fijn in de klas? Na afloop van het spel hebben kleine groepen leerlingen tenminste drie ideeën opgeschreven om de sfeer in de klas te verbeteren. Meer mag natuurlijk ook. Dit maakt Stapelgoed een speelse werkvorm om (opnieuw) stil te staan bij de sfeer in de klas.

Deze lesbrief bevat instructies voor de leerkracht om op basis van de ideeën van leerlingen te komen tot gezamenlijke afspraken voor een veilige sfeer in de klas. De spelregels zitten inbegrepen bij het spel.

~

Lesdoel

Op een speelse manier maakt de klas samen afspraken over een veilige sfeer in de klas.

Leerdoelen

- De leerlingen kunnen aan klasgenoten uitleggen wat een fijne sfeer in de klas voor hen betekent.
- De leerlingen kunnen evalueren hoe hun eigen gedrag en dat van anderen de sfeer in de klas beïnvloedt.
- De leerlingen kunnen ideeën bedenken om de sfeer in de klas te verbeteren.

Variaties

Hoe u het spel inzet, hangt af van het aantal exemplaren van Stapelgoed dat beschikbaar is en hoeveel tijd u heeft.

Aantal exemplaren

Ieder exemplaar kan met een groep van twee tot zes leerlingen gespeeld worden. Het kan dus zijn dat niet alle leerlingen het spel tegelijkertijd kunnen spelen. In dat geval kunt u het spel laten rouleren en voor de leerlingen die het spel niet spelen een andere werkvorm inzetten.

Spelvormen

- Kort: geef aan het begin van de les de instructies en speel beide rondes. Onderdeel drie en vier vinden plaats in een volgende les. **Tijdsduur: 50 minuten.**
- Aangepast: begin de les met het geven van de instructies, en speel vervolgens ronde twee van Stapelgoed. Na deze spelronde maakt u klassenafspraken en evalueert u de les met de leerlingen. **Tijdsduur: 65 minuten.**
- Volledig: begin de les met het geven van de instructies en speel Stapelgoed vervolgens in zijn geheel. Maak achteraf klassenafspraken en bespreek deze met de leerlingen. **Tijdsduur: 90 minuten.**

~

Vorbereiding

- Lees de spelregels die bij het spel inbegrepen zijn. Als u deze niet meer heeft, kunt u deze ook [downloaden](#).
- [Download de PowerPoint 'instructies voor leerlingen'](#) en maak deze zichtbaar voor de leerlingen tijdens de les.
- Bepaal welke variant van het spel u wilt spelen en kies de bijpassende PowerPoint slides.
- Verdeel de klas in groepen van 2 tot 6 leerlingen.
- Elke groep zit rondom een tafel.
- Op elke tafel ligt één exemplaar van Stapelgoed, één pen en één vel papier.

~

Lesverloop

1. Inleiding en instructie (5 à 10 minuten)

- Vertel het doel van de les.
- Leg het spel uit op basis van de spelregels en de PowerPoint 'instructies voor leerlingen'.
- Spreek een tijd af waarop het klassikaal opstellen van de klassenafspraken begint.
- Geef groepjes die eerder klaar zijn instructie om alvast na te denken over de klassenafspraken. Laat de leerlingen nadenken over vragen als: 'hoe houden we elkaar aan een klassenafpraak?' en 'wat zijn de sancties voor het niet nakomen van een klassenafpraak?'. Dit keert terug in stap drie van deze les.
- **Tips**
 - Vinden de leerlingen het nog lastig om meerdere instructies op te volgen? Speel dan de eerste ronde klassikaal, zodat de leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt.
 - Vinden de leerlingen het nog lastig om met elkaar samen te werken? Verdeel dan alvast de taken.

2. Leerlingen spelen Stapelgoed (45 of 60 minuten)

Tips om leerlingen op een positieve manier met elkaar in gesprek te laten gaan:

- Geef complimenten!
- Deel een mooi voorbeeld van een groepje met de rest van de klas.
- Stel reflectievragen over de manier van samenwerken: Komen alle groepsleden aan de beurt om iets te zeggen? Wordt er naar elkaar geluisterd? Maak eventueel gebruik van de voorbeelden in de PowerPoint.
- Vinden de leerlingen het nog lastig om elkaar spreekruimte te geven of deze in te nemen? Benoem per groepje één van de leerlingen als gespreksleider.
- Begrens wanneer leerlingen over elkaar gaan roddelen. Stimuleer leerlingen om na te denken over vragen als: Wat kan jij zelf hieraan doen? Wat kan ik als leerkracht hieraan doen? Wat kunnen wij als klas hiervan leren?

3. Opstellen klassenafspraken (10 minuten)

- Verzamel de papieren met daarop de ideeën van de groepen.
- Lees de ideeën voor aan de klas en schrijf deze op het bord.
- Kom gezamenlijk tot drie of meer, positief geformuleerde, klassenafspraken die jullie als groep belangrijk vinden.
- Bewaar deze afspraken (digitaal of op een groot vel) zodat de klas er regelmatig bij stil kan staan.
- Wat zijn de sancties als iemand zich niet aan deze afspraken houdt? Noteer deze ook op het blad.
- Spreek met de klas af wanneer de klassenafspraken geëvalueerd worden. Bijvoorbeeld tijdens de zilveren weken na de kerstvakantie.

4. Evaluatie les (5 minuten)

Het stellen van vragen kan leerlingen helpen om terug te kijken op de les.

- Wat vond je leuk aan deze les?
- Wat vond je moeilijk aan deze les?
- Wat vond je goed gaan deze les?
- Wat heb je ontdekt dat je nog niet wist?

~